

MEFJÄRDSINFORMATION – November 2018

I detta nummer:

♣ Ordföranden har ordet	Sidan 2
♣ Nya grannar	Sidan 3
♣ Rapport från Brygggruppen	Sidan 5
♣ Skötseldagar i juni och augusti	Sidan 8
♣ Aktiviteter 2018	Sidan 10
♣ Mefjärd älskar Östersjön	Sidan 15
♣ Årsmöte 2019	Sidan 16
♣ Våra informationskanaler	Sidan 16
♣ Vid Brand	Sidan 17
♣ När du vill elda	Sidan 17
♣ Förnyelse servitut	Sidan 18
♣ Gemensam upphandling Luftvärmepump	Sidan 20
♣ Våra grannöar	Sidan 21
♣ Väntkur Dalarö	Sidan 25

Ordföranden har ordet

Vilken makalös sommar! Lite hicka vid midsommar men sedan blev det helt fantastiskt, varmt i vattnet, soligt och skönt. Dessutom i princip algfritt! Det märks nu att solen blev lite trött i somras och nu tagit semester. Ganska skönt att tryggt kunna elda upp högarna på tomten osv. Glöm inte att ringa Södertörns Brandförsvarsförbund om du skall elda. Mer om det senare.

Vi har haft bra uppslutning på våra tre skötseldagar och som vanligt har några medlemmar bidragit mer än andra till att bryggorna håller ihop, brunnsvattnet är godkänt, ängarna klippta mm. Det är många som ställer upp med fantastiska insatser och ett extra stort tack till er som slitit med bryggorna i år. Tyvärr så blev det inget grillat under/efter skötseldagarna i år pga grillförbudet men vi återkommer nästa år!

Två stenkistor har livstidsförlängts vilket inneburit att vid två av skötseldagar har arbetet pågått i åtta timmar istället för fyra. Tur för oss alla att gängen inte gick hem efter fyra då hade vi fått hoppa på stenarna.... Sträva inte efter att göra så lite som möjligt! Kom istället flera från varje tomt och hjälp till och kom gärna på fler av skötseldagarna. Fyra timmar per år är inte mycket med tanke på hur fantastiskt fina våra öar är. Det märks att vi tar hand om dom! r hand om dom!

Trots att vi löser väldigt mycket med frivilliga krafter så finns det, och kommer att finnas, saker som vi inte klarar av själva. En har varit att få hälsosamt vatten i alla brunnar (vilket vi har) och skogen på ön fick en professionell röjning på 80-talet. Framtiden har nya utmaningar och framförallt kommer våra nu ålderstigna (+60 år gamla) bryggor så småningom bytas trots våra insatser. Vi i styrelsen funderar även på hur vi vill att vår natur med skog och ängar skall skötas för att utvecklas bäst. Uppmanade av våra revisorer så arbetar styrelsen med en framtidsplan där vi försöker uppskatta framtida investeringsbehov. Målet är att kunna presentera detaljerna på årsmötet (20 mars 2019) och utan att föregå vårt eget arbete så ser det ut som vi behöver höja våra avgifter en del för att bygga upp den buffert vi behöver för att klara den förnyelse av bryggor etc som hela tiden kommer närmare.

Som ni kanske redan sett så har krogen i Kyrkviken öppnat igen och det är kul att det blir ännu mer liv. Jag hoppas ni tagit/tar chansen att tanka på Gulf (Skärgårdens billigaste bensin och diesel) och köpte några goa bullar i brödboden. Den lite tråkiga stämning som uppstod när Ornö Krog & Veranda stängde är nu definitivt på väg bort. Det händer även andra saker på Ornö och ni kanske sett broschyren "Ornö 2025" som ligger i väntkuren? Det finns en del frågor som kan komma att beröra och påverka oss. Bra eller dåligt kan man naturligtvis argumentera om men vill man att Ornö skall ha fler bofasta så krävs en del nya tag och istället för att tjata om att färjan måste flytta först (vilket man tjatat om i 60 år) så tar man lite större grepp (där flytt av färjan blir en del) med en plan och ambition att få 600-700 åretruntboende på Ornö. Kanske får vi höra mer på vårt årsmöte?

Som vanligt....tveka inte att höra av er om ni har frågor eller synpunkter och vill ni ta en mer aktiv roll så är det dags att anmäla sig för styrelseuppdrag. Maila till mig eller styrelsen@mefjard.se.

Hoppas vi ses i höst och vinter!
Torbjörn Nordström

0707503211

Nya grannar

En ny rubrik i Mefjärdsinfo där vi ber våra nya medlemmar att presentera sig och hoppas, att det underlättar för alla att enklare få kontakt.

Familjen Oscarsson (1:11)

Vi köpte vårt ställe (1:11) på Krokholmen 2016 och har nu njutit av ön i två säsonger. Vilken helt osannolikt fantastisk sommar vi hade i år i skärgården!

Vår familj består av oss, Mats och Helene, och våra två ungdomar, Samuel (-00) och Sophie (-03). Vi har även en hund, en svart schnauzer som heter Sara - hon älskar att bada och dyker gärna från bryggan. Vi bor till vardags i Stocksund, Danderyd, och hamnade på Krokholmen mycket beroende på att vi föredrar lugnet och naturen i den södra skärgården och har vänner på öar i närheten. Vi är hyfsat aktiva och försöker lära oss att vindsurfa - så ser ni någon som kämpar på Fjärdlångsfjärden så kan det vara någon av oss...

Familjen Roos (1:10)

Mikael och Kerstin Roos heter vi och vi tog över tomten 1:10 på Krokholmen på senvåren 2018. Tillsammans med våra vuxna barn Anton och Malin har vi skaffat oss ett sommarställe vid havet! Efter många år i segelbåt och ännu fler år i vår fäbod i utanför Leksand har vi äntligen hittat en plats i skärgården. I den vackraste delen av Stockholms skärgård.

Vi har vänner spridda över skärgården, men ingen särskild koppling just till denna delen av öriket. Kikade redan för några år sedan på Krokholmen, och kunde inte riktigt släppa tanken. Nu fick vi chansen! Vi har blivit så väl mottagna av öborna på Mefjärd och Krokholmen, och vi ser verkligen fram emot nästa sköna sommar. Vi har fått många goda råd och tips och hösten och vintern jobbar vi på tomten, ritar och planerar. Funderar över avlopp och stenkistor och drömmer om ha ett nytt boende på plats om något år!

Till vardags bor vi på Lidingö. Vi gillar vår trädgård, vandrar, åker skidor och tänker att isen kanske lägger sig i år! För en skridskotur! Skön vinter, vi ses till våren.

Kerstin&Mikael
070-6457755

Rapport från Bryggruppen

Föreningen har 3 stycken bryggor alla byggda på 50 talet.

- Östra bryggan (5 stenkistor + broar/däck)
- Västra bryggan (4 stenkistor + broar /däck)
- Krokholmsbryggan (1 stenkista + broar /däck)

Alla våra bryggor har likadana stenkistor, 3X4 meter (olika djupa). Bryggorna är byggda mycket stabilt, men börjar få en del ålderskrämpor. Med egenrenovering kan vi förhoppningsvis förlänga livslängden ett antal år. När vi i framtiden behöver ersätta dem kommer det att kosta en hel del pengar och styrelsen utreder för närvarande alternativ och kostnader.

I år har bryggruppen vid 2 skötseldagar reparerat bryggor. Västra bryggans nordligaste stenkista reparerades/livstidsförlängdes den 30 april. Östra bryggans näst yttersta stenkista reparerades den 11 augusti. Stort tack till alla som ställt upp på de tuffa arbetspassen.

En typisk reparation börjar med att lyfta på locket och flytta på / plocka ur sten. Därefter kan man komma åt de stockar och dragstag som behöver bytas. Tyvärr är skadorna ofta i och under vattenlinjen, vilket gör det hela besvärligare. På utsidan av kistan sätts vertikala byggtimmerstolpar i vilka dragstagen fästs ovan/nära vattenytan och på djupet dras en kedja runt hela stenkistan. Sen är det dags att lägga tillbaka sten och lägga på locket igen.

Till nästa säsong kommer Östra bryggans yttersta stenkista att behöva ytterligare reparation. Tyvärr har reparationspassen blivit alltför långa så vi hoppas att fler kan vara med nästa år...
Sven Erik Stenfors
Ansvarig Bryggruppen
bryggruppen@mefjard.se

Skötseldagar 16 juni och 11 augusti

Skötseldagen i **juni**, helgen innan midsommar, bjöd på soligt väder och bra uppslutning. En grupp på 5-6 personer jobbade med röjning på Krokholmen, de övriga ägnade sig åt midsommarängarna, diken och skogen längs stigen till Östra bryggan. Den redan i juni ihållande sommarvärmerna gjorde att orken hos de flesta tog slut efter 3 timmar, därför tidigarelades korvgrillningen som även den var välbesökt, välbehövlig och trevlig. På eftermiddagen fick några eftersläntare röja fram stigen till badviken som hade varit helt igenväxt.

I **augusti** började Brygg gruppen redan kl 9 att renovera en av stenkistorna på Östra bryggan och fick ett väldigt långt arbetspass, ända till kl 5 på eftermiddagen. Carina från styrelsen hjälpte till med en stödlunch i form av mackor och kaffe. Stort tack till alla för denna utomordentliga insats!

Det klipptes och krattades diken och ängar, både lilla och stora. Några fick lära sig köra gräsklipparen, midsommarstången demonterades och sly röjdes på affärstomten (bredvid Waxholmsbryggan).

En stor gren på det gamla äppelträdet på ängen hade inte klarat den tunga fruktlasten och brutits av. Därför var vi tvungna att beskära det hårt, vi får se om den kvarvarande delen klarar sig.

H-et på den nya helikopterplatsen kompletterades och brandstationen rensades. Tyvärr fick vi ställa in den avslutande hamburgargrillningen p g a eldningsförbudet. Passande nog blev en övning med brandsprutan på Västra bryggan en relevant avrundning av dagen. Tack alla som kommer och hjälper på skötseldagarna, ett särskild tack till de som bidrar med extra insatser och arbeten!

Aktiviteter sommaren 2018

Midsommar

Midsommarfirandet genomfördes som traditionen bjuder på midsommarafton med att midsommarstången kläddes, kransar bands och restes. Tältet för bryggdansen restes och bryggan lövades!

På midsommaraftonskvällen spelade först Martin Sellergren med sina vänner från spelmanslaget folkmusik att dansa gammeldans till. Det blev både snoa, hambo, schottis och polska under en dryg timme. Sedan blev det mera moderna tongångar från Spotify. Det var många glada dansare på bryggan i skymningen.

På Midsommandagen samlades vi igen och ännu en gång förgyllde Martin Sellergren och hans spelmanskompisar festen. Vad kan bli bättre än när Fiol, gitarr och nyckelharpa ingår i en midsommarorkester? Även Leif Carlheim-Muller hjälpte till. Det blev alla de traditionella danserna kring stången och solen sken!! Sedan följde lekar, saft och bullar samt tipspromenad runt ängen. En fantastisk tradition som återigen samlade över 400 personer.

Mefjärdsjoggen

Den 28 juli fylldes midsommarängen av en stor hejarklack och springsugna löpare som skulle ge sig ut på årets Mefjärdsjogg. Totalt var det 48 öbor och vänner från ett år och uppåt som vågade sig på utmaningen att ta sig runt 400 m, 3 km eller 6,5 km.

Vädret var, som alltid denna sommar varmt, och det var tacksamma löpare som tog emot vattenduschar ur sprayflaskor på de välbesökta vätskekontrollerna. Första löpare på långa banan kom i mål på 29:03 och lyckades därför inte knipa Szalkais banrekord från 2016 på 28:10.

Tyvärr innebar den torra sommaren eldningsförbud och den planerade After Run grillningen får vi spara till nästa år. Nästa år ska vi även undersöka möjligheten att erbjuda en stavgångsklass på 3 km banan om intresse finns.

Resultatlista Mefjärdsjoggen 2018:

Namn	Tomt	Tid
Erik Bryngelsson	1:74	00:29:03
Thomas Nyberger	1:37	00:30:47
Andre Hellestig	1:65	00:31:23
Love Tjärnberg	1:74	00:32:31
Sebastian Trygg	1:74	00:34:17
Dan-Patrik Ryman	1:68	00:34:55
Anna-Mi Bjökvik	1:79	00:35:18
Malin Sandström	1:74	00:35:22
Frida Olofsson	1:74	00:36:36
Martin Sellergren	1:31	00:39:43
Per Arenmo	1:64	00:39:59
Fredrik Haag	1:16	00:39:59
Oscar Lundvall	1:76	00:40:44
Ammi Sellergren	1:31	00:41:28
Magnus Karlsson	1:66	00:41:34
Anna Blid	1:79	00:41:52
Malin Sellergren	1:31	00:41:56
Oliver Atteia	Torpet	00:42:00
Lovisa Sjöstedt	1:74	00:43:49
Stefan Carlsson	1:26	00:44:14
Cecilia Arroyo	1:64	00:58:51

Kort bana

Max Myrin	1:18	00:11:40
Moa Sellergren	1:31	00:13:18
Matilda Sellergren	1:31	00:13:19
Maja Sellergren	1:31	00:13:20
Axel Nordström	1:43	00:13:57
Ester Nyberger	1:37	00:14:55
Oscar Arnemo	1:64	00:15:29
Melvin Hellestig	1:65	00:16:47
Aijna Rengmark	1:7	00:19:04
Victoria Wristel	1:83	00:20:42
Conrad Rengmark	1:7	00:21:45
Klara Skogholm	1:79	00:24:23
Kajsa Jonsson	1:76	00:24:26
Frida Jonsson	1:76	00:24:30
Elisabeth Lundvall	1:76	00:24:30
Hilda Skogholm	1:79	00:25:44

Knattebana

Hannes Nordström	1:43	00:00:57
Leon Rengmark	1:7	00:01:14
Axel Djupsjö	1:66	00:01:52
Elliot Blid	1:79	00:02:36
Cornelia Björkvik	1:79	00:02:36
Victor Eriksson	1:68	00:02:36
Louvisa Björkvik	1:79	00:02:39
Emilia Blid	1:79	00:03:16
Maijek Hellerstig	1:65	00:03:34
Emil Djupsjö	1:66	00:05:38
Maja Jonsson	1:76	00:06:31

Mefjärd älskar Östersjön

Mefjärdsmössan, försäljning vid Mefjärdsjoggen 16 juli 2018

18.900 kr är det i nuläget insamlade belopp på vår egen insamling hos WWF där vi stödjer deras arbete att rädda Östersjön.

Bravo, det kan vi vara riktigt stolta över! Vid utgivningen av förra Mefjärdinfo i maj hade vi samlat ihop 8.600 kr. Det betyder att allt engagemang under sommaren har gett mer än 10.000 kr. Mer än hälften, dvs 5.380 kr, gav Cecilia Wristels initiativ att låta tillverka och sälja mörkblå bomullsmössor med "Mefjärd" tryck, inte bara snygga och bekväma, även populära. Tack Cecilia och alla som har köpt mössan! (Mycket möjligt att hon har kvar några exemplar, ring och fråga 070-734 42 82).

Ett stort belopp kom från torpet vid midsommar samt en strid ström av bastuavgifter från samma ställe över hela sommaren. Därtill frivilliga startavgifter från Mefjärdsjoggen, inbetalningar vid ägarbyten av begagnade möbler och prylar, pantpengar från olika evenemang på öarna, bryggavgift och enstaka donationer av givmilda medlemmar och besökare.

Till insamlingen hittar ni via en knapp i menyn på vår hemsida och den blå "Läs mer" knappen på vår Facebooksida eller direkt på <https://egeninsamling.wwf.se/ostersjon/5-5696> Det går även bra att swisha till Doris på 070 208 01 55 och skriva i meddelandet "för Östersjön", så sätter jag in pengarna.

WWF arbetar för att skydda Östersjön från överfiske, stoppa övergödningen, stoppa farliga utsläpp av miljögifter, skapa säkrare sjöfart och minska oljeutsläpp. Du kan läsa mer på <http://www.wwf.se/wwfs-arbete/hav-och-fiske/radda-ostersjon/1181754-radda-ostersjon-startsida>

Årsmöte

Årsmötet planeras att äga rum den 20 mars 2019 på Södergården (Götgatan). Agenda enligt stadgarna. Glöm inte att skicka in motioner i god tid (senast 190131) till styrelsen@mefjard.se. Anmäl även gärna ditt intresse att delta i styrelsens arbete.

Förutom årsmötesförhandlingar som loar att bli extra intressanta med presentation av styrelsens långsiktiga plan kommer vi förhoppningsvis lyckas vi locka någon intressant föredragshållare, kanske ang Ornö 2025.

Kallelse mailas i god tid före mötet.

Hemsidan och Facebook

Utöver att träffas, ringa, sätta upp lappar vid stigen och årsmöten etc har vi två bra och välbesökta kommunikationsplatser för saker som händer på ön. Hemsidan mefjard.se och vår Facebook-grupp Mefjärds Sportstugeförening. De två kommunikationskanalerna fyller lite olika syften och vi har påbörjat ett arbete för att uppdatera de båda. Hemsidan måste bli anpassad till de nya regelverken kring data- och personuppgifts-skydd men vi vill även uppdatera strukturen. Det kommer tex innebära att mycket av den info som i dag ligger öppen för alla, flyttas till inloggat läge. På Facebook kommer vi även från styrelsens sida bli mer aktiv i att kommunicera genom, vilket även för med sig en översyn om huruvida det ska vara en sluten grupp för oss Mefjärdsbor eller som nu öppen för alla som råkar hitta den. Mer om det under våren. Har du synpunkter eller idéer är du välkommen att maila webmaster@mefjard.se.

Vid Brand

Sommarens extrema torka och även extrema bränder har föranlett en uppdatering av vår "Brandinstruktion". Brandstyrkan på Ornö hade, trots alla varningar och eldningsförbud, en mycket hektisk sommar men många bränder på öar förorsakade av engångsgrillar och eldar.

RÄDDA – LARMA - SLÄCK

Rädda om någon behöver räddas!

Larma genom att ringa 112 och lokalt genom att använda en gastuta. Bör finnas minst två på varje fastighet. Tuta i 5 sekunder, tyst i 5 sekunder, tuta i 5 sekunder osv tills tutan är tom.

Försök släcka branden! Det kommer ta tid innan vi får hjälp från tex Räddningstjänst och en brand kan sprida sig väldigt fort så det är viktigt att komma igång med släckningen snabbt. Ni som hör larmet bege er till Östra eller Västra bryggan där brandsprutor finns och ta er därefter så fort som möjligt till brandplatsen. Ta med hinkar hemifrån.

När du vill elda

Mefjärds Sportstugeförening har sedan några år tillstånd att elda även utanför de eldningsveckor som gäller för Haninge Kommun. Eget ansvar och sunt förnuft gäller naturligtvis. Södertörns Brandförsvarsförbund kommer inte säga nej till att elda förutsatt att det inte råder eldningsförbud. Ring 08-7212200 och berätta att du avser elda och var. Ange Dnr 2011-4763 om de frågar.

Påminnelse: Förnya servitut som är äldre än 50 år – före 181231

Många äldre inskrivningar av rättigheter är inaktuella eller felaktiga. Den så kallade förnyelselagen innebär därför att inskrivningar som har beviljats före 1 juli 1968 kommer att tas bort från fastighetsregistret. På Mefjärd har vi ca 80 st servitut per fastighet så krävs ca 80 st förnyelser totalt sett. Egentligen räcker det med att skicka in förnyelsen en gång per servitut, och då vi alla delar på samma servitut mer eller mindre kan den bekväme chansa på att någon annan gör allt arbete. Det finns dock enstaka servitut som kanske bara gäller din fastighet och då måste du själv ansöka. Stäm av mot aktnumren i listan nedan under rubriken inskickad förnyelse, och gör sedan enbart en ansökan för de akter som inte är med på listan så går det som en dans!

Mer info om det finns på Lantmäteriets hemsida.

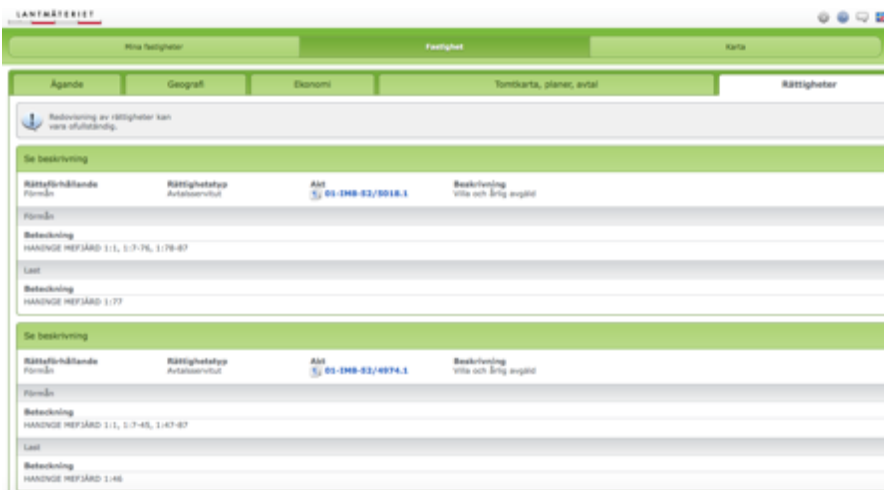
Du kan även hämta uppgifter om din fastighet och dina servitut under e-tjänsten mina sidor hos Lantmäteriet. <https://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/> För att logga in krävs att du står som fastighetsägare och har ett fungerande Bank-ID. Man kan även ringa till Lantmäteriet eller Metria och beställa ett fastighetsutdrag från fastighetsregistret.

Min Fastighet

Under rubriken Rättigheter finns en lista med servitut och avtal för just din fastighet.

Servituten med aktnummer (beteckning är den bokstavs- och sifferkombination som visas med blå siffror (inringat i figuren nedan). Exempel på aktnummer är **01-IM8-52/5018.1**.

Notera att det finns många servitut på våra fastigheter på Mefjärd. Tyvärr går det inte att se vad de innehåller utan att först begära kopia från Riksarkivet/Inskrivningsmyndigheten. De flesta av våra äldre servitut gäller dock stigarna på vår ö då dessa passerar över våra fastigheter, och servituten medför att vi får tillträde till stigar, bryggor mm på allmanningen mm.

Ansöka om förnyelse av servitut

På webbsidan via länken nedan kan du genomföra ansökan om förnyelse. Det går tyvärr inte att förnya alla servitut samtidigt vid en ansökan för privatpersoner.

<http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Ansok-om-inskrivning-info/anmalan-enstaka-fornyelse-av-inskrivning/>

Fyll i efterfrågad information i formuläret.

Servitutens aktnummer tex **01-IM8-52/5018.1** ska anges som **52/5018**, dvs utan de inledande siffrorna och bokstäverna och utan punkt och siffra på slutet.

Förutom adresser etc så ska fastighetsbeteckning fyllas i enligt nedan exempel:

Rättigheten ska anges med aktnummer, till exempel: 67/129.

Utseendet kan ha olika format så det är viktigt att **endast** ange de siffror och eventuella bokstäver som förekommer i anslutning till snedstreck mellan bindestrecket och punkten i exemplen nedan.

Endast stora bokstäver godtas. Siffror och bokstäver motsvarande X ska **inte** anges, till exempel:

- XX-XXX-67/129.X
- XXXXXX-67/129.X
- XX-XXX-67/129AB

Kommun, till exempel "Gävle": *)

Trakt till exempel "Torp": *)

Block, till exempel "1": *)

Enhet, till exempel "10": *)

Aktnummer, till exempel "67/129": *)

Projekt Luftvärmepump

På förfrågan från en medlem så tog styrelsen på sig att sondera intresse bland Mefjärdsborna att gemensamt upphandla luftvärmepumpar inklusive installation, och i ett nästa steg att försöka förhandla fram bra paketpriser.

Intresset visade sig vara ganska stort, totalt sett ca 30 hushåll har anmält sig. En pilotgrupp ledd av Kjell Bojler har förhandlat och upphandlat paket till fem hushåll som installeras redan nu i höst.

Resterande hushålls upphandling kommer göras under senvintern alternativt våren beroende på när det stora flertalet vill ha anläggningen på plats (vår eller höst).

Fördelarna med att göra det gemensamt är förstås att få någon form av volymrabatt, dels för att det blir många affärer samtidigt och för att nästan en femtedel av priset är transporten ut till ön om man gör det individuellt. I förlängningen blir också underhåll och service mer kostnadseffektivt när man kan samordna tillfällena. Och inte minst, vi blir en ganska stor community att sätta press på leverantören om saker inte blir som de var lovade.

Generellt kan vi ändå konstatera att rabatten blir runt 15% vilket får anses vara bra på den här typen av lågmarginalprodukter. Prisspannet inkl ROT-avdrag landar nog mellan 15'-25' SEK beroende på utrustningens kapacitet/storlek på hus, förutsättningar på plats, kringutrustning etc.

Är det någon som inte anmält intresse men ändrat sig och är intresserad är det bara att skicka ett mail till daniel.berglind@comhem.se så inkluderar vi dig i den fortsatta kommunikationen.

Vi återkommer när det ljusnar igen!

Våra grannöar

Ornömacken Gulf med minilivs

Ornö har åter en året-runt-öppen minilivs med både land och sjömack vid Kyrkbryggan mitt på Ornö. Öppet dagligen sommartid 8-20. Övrig tid i regel öppet eftermiddagar tisdag-söndag. Tankning via kortpelare dygnet runt.

Mer information finns på mackens Hemsida eller på Facebook.

Brödboden Kyrkbryggan

Hos Brödboden finner ni nybakat bröd, ostar, delikatesser, konfektyr, te och kaffe. Man för så långt det går närproducerade produkter som tex äppelmust och ostar.

Här kan man även äta en lättare måltid, en sallad, smörgås eller en fika precis vid vattnet på det fina trädäcket utanför boden.

Öppettider nu under lågsäsong: tisdag 10-17, fredag 10-19, lördag 10-17.

Följ Brödboden gärna på Facebook och Instagram för uppdateringar och event och eventuella ändringar gällande öppettider!

Servicebutiker finns även på Kymendö och Fjärdlång.

Övrigt

Så här i båtupptagningstider så kan det vara på sin plats att nämna att det finns numera en välbyggd service för båtar på ön. Som exempelvis

- Båthamn. Uthyrning av båtplatser och långtidsparkering
- Varvsverksamhet och båtservice
- Ornö Båtvarv i Brunnsviken. Vinterförvaring båtupptagning

Kyrkvikens Bar & Bistro

Tidningen Skärgården och Gulfmacken på Ornö har kommit med glädjande information. Restaurangen i Kyrkviken på Ornö har återuppstått i ny regi. Det är paret Stefan Skog och Helena Falk, som tillsammans med Fredrik och Katarina Junestedt ska ge nytt liv till restaurangen som döps om till Kyrkvikens bar och bistro. För närvarande öppet luncher på vardagar men följ på Facebook så dyker andra evenemang upp.

–□ Vi känner Ornö väldigt väl. Min hustru Katarina är tredje generationens Ornöbo och jag har varit på ön i 20 år. Det finns ett behov och önskemål från öbor och sommargäster om att få ett utökat utbud, säger Fredrik Junestedt.

Gittans grill kommer att vara kvar sommartid. Dessutom kommer affären, liksom krogen, att hålla öppet året runt. Under lågsäsong kommer krogen att ha öppet med after work på fredagar och lördagar.

–□ Vi vill gärna dra igång event runt krogen, både små och stora. Vi tänker oss lite mer kända artister samtidigt som vi får igång trubadurkvällar, open night och att det händer något runt krogen på valborg och midsommar. Kanske lite det vi själva saknat och nu kan bidra med som krogägare.

Ägarna säger att man kommer att satsa på en meny med bra kvalitet, men som de flesta har råd med. Man vill även ha några rätter på menyn där råvarorna så långt det går är producerade på ön.

De nya ägarna har ingen stor erfarenhet av att driva en restaurang, men dom har alla fyra haft en samsyn om vad vi vill och hur krogen ska se ut och vill satsa på verksamheten.

Julmarknad på Sundby gård, Ornö

Det blir julmarknad på Ornö även i år, lördagen den 15 december mellan kl 10.00-15.00.

Julmarknaden på Sundby Gård sker i samarbete med Hässelmara Gård. Lokala delikatesser och hantverk. Rökt kött, korv, fisk, ost, bröd, honung, sylt, gelé, inläggningar, stickade sockor, vantar, Ornö fårskinn, smide, trasmattor, kolor, granar och mycket mer!

Ponnyridning och tomte. Cafe med hembakt och kakbuffe. Försäljning av laxburgare, lammkorv och hamburgare.

Boka färja på ornosjotrafik.se och var ute i god tid! Buss med 37 sittplatser kommer att gå fram och tillbaka mellan Hässelmara brygga och Sundby Gård mellan kl 9.00-14.30. Parkering och handikapp parkering samt toalett kommer finnas för besökande.

Troligen blir det också möjlighet till att äta jullunch på Ornö Krog i Kyrkviken som ju nu öppnat igen. Mer information kommer från krogen via nätet och Facebook. Håll utkik.

Lite från Fiversätra ö

Även på Fiversätra är skogsvård en viktig fråga och så här har man utrett frågan. Hösten 2017 inbjöds Skogsstyrelsen att besöka Fiversätraön och Ängsholmen för att se över de gemensamma skogsmarkerna

Det resulterade i ett antal förslag och råd om hur man kan sköta om skog och mark. I en Grönområdesplan finns förslag på åtgärder för 10 olika områden på Fiversätraön med tillhörande karta.

Besöket på Ängsholmen renderade i att nyckelbiotopen där utvidgades (från 1997) och nya s.k. signalarter listades. Ändringen framgår av skrivelsen Information om nyckelbiotoper. Eftersom en nyckelbiotop bedöms som särskilt viktig att sköta om så kan man få hjälp av Skogsstyrelsen med detta.

I samband med detta fått godkännande från Skogsstyrelsen att utföra lämpliga åtgärder som finns dokumenterade i dokumentet skogsbruksåtgärder.

Även på Fiversätra så har vattenfrågan varit ett orosmoln under den varma sommaren och vikten av återhållsamhet i konsumtionen förblir viktig i framtiden.

Ornö fiber

Ornö Fiber Ekonomisk förening ägs som känt av sina medlemmar. Deras målsättning är att bygga snabbt bredband till alla på Ornö med omnejd från Edesön i nordväst till Huvudskär i sydost.

Föreningen har i Etapp 1 byggt ett nät som når Mefjärd, området runt Kyrkviken samt Mörbyfjärdens tomtområde. Det finns i dagsläget (Våren 2018) drygt 200 fungerande anslutningar och när de VA-projekt föreningen samförslägger med är klara, har antalet anslutningar ökat till knappt 300 stycken

Föreningens verksamhet finansieras med medlemsavgifter och nätavgifter. För utbyggnad används medlemmarnas insatser och bidrag. I och med att det nu beviljats nya bidrag har man möjligheten att färdigställa utbyggnaden genom en Etapp 2 som omfattar det som återstår av Ornö samt kringliggande öar. Bidraget som är beviljat 57,5 miljoner kronor i stöd för att bygga bredband på Ornö, Nämdö, Runmarö och Harö. Bidragen täcker maximalt 60% av kostnaden och budgeten på hela projektet ligger på ca 100 miljoner kronor. Just nu pågår bygget för fullt. Man gräver på Ornö och kommer under våren att börja lägga sjökabel till kringliggande öar. Projektet i sin helhet skall vara färdigställt till sommaren 2020. De områden som har flest intresserade kommer att anslutas först.

Kyrkviken och KOVA

Ett Marin biologiskt projekt för reproduktion av gädda i Kyrkviken har gått av stapeln och uppdateras efter hand. Sundby gård upplåter mark till projektet och har en aktiv roll dess utveckling.

KOVA projektet bildades 2016 och (Kyrkviken Ornö vatten och avlopp) avser båtnadsområdet Kyrkviken med omnejd. En ideell förening som avser bygga ett vatten och avloppsnät med reningsverk av kommunal standard med avsaltningssystem och därmed skapa förutsättning till mer nybyggnation och satsning på näringsverksamheter i området. Detta kan vara startpunkten för en expansion av Kyrkviken området för att skapa en riktig by med eget liv. Låt oss hoppas att inte Haninge kommun och länsstyrelsen lyckas stoppa detta

entreprenördrivna projekt med en alltför auktoritär tillämpning av strandskyddslagen.

Varmt välkomna
till Livbojen Ornös

Adventsfika

Söndagen den 2 december
kl. 12.00
på Ornö Krog

Glögg, hembakat och lotteri med matiga
och läckra vinster

Dragspelsunderhållning
och försäljning av Livbojens Ornötröja

Inträde
60 kr/vuxen
20 kr/barn

Vi tar emot
betalning
med swish
och kontant

Väntkur Dalarö brygga

Frågan om väntkur vid Dalarö brygga har diskuterats länge och föreningen har tillsammans med föreningarna Ornöboda, Söderviken och Fiversätra drivit frågan länge mot inblandade offentliga myndigheter och Waxholmsbolaget. Än så länge utan resultat. Nu har även Länsstyrelsen, genom Ö-för-Ö projektet, insett behovet av förändring. Nedan ur tidningen Skärgården:

”Tanken är att skapa en gemensam bild kring vad en replipunkt ska erbjuda. Sedan ska en handlingsplan tas fram för varje replipunkt som är förankrad hos de myndigheter och aktörer som har intresse av replipunkten och ansvar för att genomföra planen.

– Under Ö för Ö har vi fått många synpunkter från öbor om att replipunkterna inte funkar som de ska. Vid vissa replipunkter går det inte att gå på toaletten, slänga skräp och det finns varken infotavlor, vindskydd eller lampor. Därför vill jag prata med berörda politiker och tjänstemän för att höra hur de uppfattar saken och vad de tänker sig att man kan kräva av en replipunkt. Målet är att skapa en vision för framtiden kring hur en modern replipunkt ska se ut, säger Tomas Norberg utvecklingsledare på länsstyrelsen. Inbjudna till dialogen är myndigheter, organisationer, politiker, tjänstemän och övriga parter som har intressen i frågan. En av frågorna som ska diskuteras är vem som egentligen har ansvaret för varje enskild replipunkt.

– Det är det som inte riktigt är klarlagt. Någon har hand om bryggan, någon om parkeringsplatser och det gör att ansvaret faller mellan stolarna. Tjänstemän och enskilda personer har jättesvårt att ställa frågor och kräva svar eftersom det är så många inblandade. Nu måste vi lyfta det här tillsammans och ta gemensamma beslut på högre politisk nivå. Replipunkterna är prioriterade i RUFSS men jag ser väldigt få insatser, säger Tomas Norberg.”

Samma fråga har plågat bryggan vid Årsta havsbad som är Skärgårdens tredje största replipunkt efter Vaxholm och Stavsnäs. Tusentals människor tar sig dagligen ut till Utö under sommaren, men den som råkar bli nödig får hoppas att båten kommer i tid. Till skillnad från Stavsnäs och Vaxholm, så saknas toalett och väntsal vid bryggan. Frågan om en vänthall har debatterats i många år, olika myndigheter och organisationer har alla pekat på varandra. Marken ägs av Skärgårdsstiftelsen, bryggan av Trafikverket, Landstinget driver båt- och busstrafik till bryggan och Haninge kommun anlägger vatten och avlopp i området. Kommunen skissade på en ny vänthall med kiosk tillsammans med Skärgårdsstiftelsen, där kommunen skulle bli huvudman. Den skulle ligga där nuvarande kiosken ligger, men eftersom kioskgärens äger sin byggnad, så skulle han med den lösningen tvingas bli hyresgäst i den nya vänthallen, något han tackade nej till. Att bygga en vänthall bredvid kiosken är heller inte aktuellt. Enligt detaljplanen är det parkmark, vilket gör att om någon överklagar så får de rätt. Frågan om en eventuell vänthall hängde alltså i luften, men hoppet var inte helt ute. Men det var precis vad som blev resultatet. Alla parter tackade för sig och lämnade resenärerna i regnet.

Men så hände något. Uppenbarligen så fick Utöborna och resenärerna nog av tramset och lyckades att göra något. Inte hos Waxholmsbolaget som ansvarar för trafiken, utan deras underleverantör Utö rederi som fick nog och beslöt sig för att agera. Och från årsskiftet 2017/18 finns denna väntkur i form av en container på plats vid bryggan så att resenärerna kan skydda sig mot besvärligt väder.

Det kanske vore en lösning för Dalarö i alla fall till de stora förändringarna som nu är på gång vid Hotellbryggan. Styrelsen kommer tillsammans med föreningarna på grannöarna fortsätta bearbeta de inblandade med målet att en vänthall på något sätt inkluderas i de omfattande nybyggnationerna vid Hotellbryggan.